

C/2024/7400

9.12.2024

Nõukogu järeldused hariduse ja koolituse valdkonna strateegiliste partnerluste kohta

(C/2024/7400)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

TULETADES MEELDE

1. Euroopa Ülemkogu 17.–18. aprilli 2024. aasta järeltusi, ⁽¹⁾ milles kutsutakse üles edendama kvaliteetseid töökohti kogu Euroopas, kiirendades suurema tööturul osalemise, ümber- ja täiendõppe ning elukestva õppe alaste 2030. aasta peamiste eesmärkide saavutamist, tugevdatud sotsiaaldialoogi kaudu, vähendades oskuste nappust ja tööjõupuudust laiemate demograafiliste suundumuste kontekstis, sealhulgas talentide liikuvus Euroopa Liitu ja liidus, ning tagades võrdsed võimalused;
2. strateegilist tegevuskava 2024–2029, milles kinnitati kavatsust investeerida inimeste oskustesse, koolitusse ja haridusse kogu nende elu jooksul ning innustada talentide liikuvust Euroopa Liidus ja mujal ⁽²⁾;
3. nõukogu resolutsiooni, mis käsitleb strateegilist raamistikku üleeuroopaliseks koostööks hariduse ja koolituse alal, et liikuda Euroopa haridusruumi loomise suunas ja kaugemale (2021–2030), ⁽³⁾ ning nõukogu resolutsiooni, mis käsitleb raamistiku juhtimisstruktuuri, ⁽⁴⁾ sest strateegiline raamistik on peamine vahend liikmesriikide, Euroopa Komisjoni ja sidusrühmade vaheliseks koostööks ning eri osalejate ja valitsustasandite partnerluste loomiseks ja jätkamiseks;
4. käesolevate järelduste lisas esitatud poliitilist tausta;

RÕHUTADES, ET

5. käesolevates nõukogu järeldustes tähendab „strateegiline partnerlus“ koostööd, milles võivad lisaks haridus- ja koolitusasutustele osaleda ka avaliku sektori asutused ja muud asjaomased sidusrühmad, nagu sotsiaalpartnerid, tööturuasutused, kaubanduskogjad, ettevõtjad ja ettevõtjate ühendused, õppijate esindajad, teadusorganisatsioonid ning kohalikud ja piirkondlikud majandus- ja sotsiaalvaldkonna osalejad, ning mille eesmärk on saavutada ühised eesmärgid ja reageerida ühiskondlikele vajadustele, tehes vastastikust koostööd ja järgides pikaajalist visiooni;

TUNNISTADES

6. keskkonna- ja kliimakriisist, tehnoloogia arengust, demograafilistest muutustest, tervisekriisidest ja üleilmastumisest tulenevaid muutuvaid probleeme ja võimalusi, mis rõhutavad vajadust uuenduslike ja strateegiliste lähenemisviiside järele hariduse ja koolituse valdkonnas;
7. liikmesriikide erinevaid haridus- ja koolitusmaastikke ning seda, kui oluline on kohandada strateegiaid ja poliitikameetmeid lähtuvalt kohalikust ja piirkondlikust kontekstist, edendades samal ajal piiriülest koostööd ja liikuvust;
8. seda, kui oluline on edendada haridus- ja koolitussüsteemides elukestva õppe võtmepädevusi, ⁽⁵⁾ eelkõige ettevõtlikkuspädevust, ning digi- ja roheoskusi, et toetada üleminekut kestlikule, kaasavale ning õiglasele ühiskonnale ja majandusele. Kiirete sotsiaalsete ja majanduslike muutuste ning keerukate probleemide ajal on pidev oskuste täiendamine ja ümberõpe, samuti elukestev õpe, sealhulgas mitteformaalne ja informaalne õpe, olulised selleks, et kodanikud leiaksid eneseteostuse ja heaolu, oleksid valmis muutuvale tööturul kohanema ja seal tegutsema ning praktiseeriks aktiivset ja vastutustundlikku kodanikuaktiivsust;
9. tööloppimise ja õpipoisiõppekavade rolli õppijatele tööturu ja ühiskonna vajadustele ning nende isiklikule arengule vastavate praktiliste, eluliste ja sotsiaalsete oskuste ning kogemuste pakkumisel. Sellised kavad on võimalik rajada jätkusuutlikele hariduse ja koolituse ning töömaailma vahelistele partnerlustele ning need laienevad kutseharidusest ja -õppest ning kõrgharidusest kaugemale;

⁽¹⁾ EUCO 12/24.

⁽²⁾ Nagu on esitatud Euroopa Ülemkogu 27. juuni 2024. aasta järeltustes (EUCO 15/24).

⁽³⁾ ELT C 66, 26.2.2021, lk 1.

⁽⁴⁾ ELT C 497, 10.12.2021, lk 1.

⁽⁵⁾ Nagu on esitatud nõukogu 22. mai 2018. aasta soovitusel võtmepädevuste kohta elukestvas õppes (ELT C 189, 4.6.2018, lk 1).

10. seda, et avaliku ja erasektori partnerlus võib olla tõhus viis tööturu nõudmiste sidumiseks hariduse ja koolitusega. Õppijad võivad kasu saada otsesest praktilisest õppest, töötades iga sektori uusimate arengutega; innovatsiooni võib nii edendada mõlemal poolel;
11. hariduse ja koolituse ökosüsteemide panust kohalikku, piirkondlikku, riiklikku ja Euroopa arengusse, majanduskasvu ja sotsiaalsesse ühtekuuluvusse. Haridus ja koolitus võivad aidata edasi anda teadmisi, oskusi ja pädevusi piirkondade ja riikide vahel, aidates seeläbi kaasa innovatsioonile ja majanduskasvule, inimeste ELi muutuva tööturu jaoks ettevalmistamisele ning nende isiklikule arengule. Tasakaalustatud oskustööjõu ringlus võib tagada selle, et liikuvusest ja teadmiste vahetamisest saadav kasu, mis hõlmab piirkondlike erinevuste käsitlemist haridus- ja koolitusvõimalustes, eelkõige piirkondades, kus on talentide puudusest tulenev arengulõks, jaotub õiglaselt kogu ELis, edendades seeläbi ühtekuuluvust ning vähendades rahvastikukao ja ajude äravoolu ohtu. Kohalikul, piirkondlikul, riiklikul ja ELi tasandil tuleks toetada ning julgustada positiivse ja kaasava ühistel Euroopa väärtustel põhineva identiteedi- ja kuuluvustunde edendamist, võimaldades kodanikel täiendada oma teadmisi ning panustada ühiskonda ja tööturgu;
12. riikidevahelise koostöö, vahetuse ja liikuvuse ning hariduse ja koolituse valdkonna parimate tavade jagamise väärtust. Sellised tavad edendavad kultuuridevahelist dialoogi, Euroopa väärtusi, demokraatlikku kodakondsust ja sotsiaalset ühtekuuluvust ning vastastikust mõistmist mitmekeelsuse suurendamise kaudu. Oskuste ülekantavus ja kvalifikatsioonide tunnustamine⁽⁶⁾ on olulised, et tagada õppijatele tegelik liikumisvabadus ja vähendada Euroopas oskuste nappust. Riikidevaheline koostöö suurendab suutlikkust leida uusi väljavaateid, jagada ideid ja luua pikaajalisi institutsioonilisi suhteid, et edendada teadmisi, parandada hariduse, koolituse ja teadusuuringute kvaliteeti ning asjakohasust, tugevdada hariduse, koolituse, teadusuuringute ja innovatsiooni vahelisi seoseid, parandada tööalast konkurentsivõimet ja oskusi ning kasutada tõhusamalt digitehnoloogiat ja avatud teadust, aidates seeläbi muude valdkondade hulgas kaasa rohepöörde edule;
13. seda, et riikide haridus- ja koolitusökosüsteemid võivad kõigil tasanditel oluliselt tugevdada riikidevahelist koostööd. Struktureeritud riikidevaheline koostöö institutsioonide tasandil, nagu Euroopa ülikoolide liidud, innovatsiooniliidud, kutsehariduse tippaseme keskused, programm „Erasmus+“ Teacher Academy, oskuste pakt ning teadmus- ja innovatsioonikogukonnad, samuti kõrgharidus, kutseharidus ja -õpe ning täiskasvanute täiendus- ja ümberõpe, võib samuti aidata suurendada Euroopa konkurentsivõimet ja hõlbustada rohe- ja digiüleminekut;
14. seda, et Euroopa haridusruumi saavutamine 2025. aastaks nõuab tihedamat riikidevahelist koostööd, mis loob sidemeid ning annab haridus- ja koolitusasutustele võimaluse teha üksteisega koostööd, hõlbustades õppijate, kutse- ja kõrghariduse omandanute, akadeemiliste töötajate, teadlaste ja kutsetöötajate vaba liikumist kogu Euroopas õppimiseks, töötamiseks ja teadusuuringute tegemiseks, ning nõuab vajaduse korral koostööd Euroopa teadusruumiga;
15. seda, et strateegilistest partnerlustest tulenev riikidevaheline haridus- ja koolitustegevus võib hõlmata õppijate traditsioonilisi liikuvusvõimalusi, pakkudes mikrovalifikatsioonitunnistusi ja muid elukestva õppe võimalusi, samuti paindlikke õppevõimalusi üliõpilastele ja osalemist ühiskraadi õppekavades, mis hõlmavad mitut Euroopa ülikoolilinnakut;

VÖTTES ARVESSE, ET

16. Euroopa konkurentsivõime sõltub sellest, kas kodanikel on tulevikukindlad oskused. Hariduse ja koolituse valdkonna strateegilistel partnerlustel on muu hulgas oluline roll oskuste nõudlusele mittevastavuse kaardistamisel ja sellega tegelemisel ning rohe- ja digiülemineku maksimaalsel ärakasutamisel sihipäraste algatuste ja ühismeetmete kaudu. Tehes kindlaks valdkonnad, kus oskuste nappus on olemas või kus haavatavas olukorras olevad rühmad seisavad silmitsi takistustega ja vajavad eritoetust, et täiel määral osaleda hariduses, koolituses ja tööhõives, saab strateegiliste partnerluste jõupingutusi kohandada sihtotstarbelise toetuse ja ressursside pakkumiseks;

⁽⁶⁾ Kõrg- ja keskkariduskvalifikatsioonide ning välismaal läbitud õppeperioodide õpiväljundite puhul on eesmärk saavutada automaatne vastastikune tunnustamine, nagu on sätestatud nõukogu 26. novembri 2018. aasta soovitusel kõrg- ja keskkariduskvalifikatsioonide ning välismaal läbitud õppeperioodide õpiväljundite automaatse vastastikuse tunnustamise edendamise kohta (ELT C 444, 10.12.2018, lk 1) ning nõukogu järeldustes, milles käsitletakse edasist tegevust, mille eesmärk on päriselt saavutada automaatne vastastikune tunnustamine hariduse ja koolituse puhul (ELT C 185, 26.5.2023, lk 44).

17. partnerlused ja ühised kohustused on kutsehariduse ja -õppe süsteemide juhtimise põhikomponendid. Sidusrühmade ning kohalike ja piirkondlike ökosüsteemidega tehtava ühisvastutust tagava koostöö eesmärk on eelkõige arendada uuenduslikke tavasid, suurendada kutsehariduse ja -õppe atraktiivsust ja vastavust tööturu vajadustele, korraldada, rahastada ning pakkuda tööõppimise kavasid ja õpipoisiõpet ning korraldada kutsehariduses ja -õppes osalejate liikuvust;
18. kõrgharidusel on oluline roll piirkondlikus ja kohalikus arengus, näiteks pakkudes haridus- ja koolitusvõimalusi, et lahendada oskuste nappuse ja oskuste mittevastavus tööturu vajadustele. Kõrgharidusasutused võivad koostöös teiste haridus- ja koolitusasutuste ning strateegiliste partneritega muutada arengu edendajateks, olles paindlikud, konkurentsivõimelised ja vastutustundlikud, omades piisavaid vahendeid ning meelitades ligi ja hoides motiveeritud akadeemilisi ja mitteakadeemilisi töötajaid;
19. vaja on edendada üleminekut hariduse ja koolituse eri liikide vahel, eelkõige kutsehariduse ja -õppe ning kõrgharidussüsteemide vahel, et tagada õppijatele sujuv üleminek ja edendada elukestvat õpet. Kutsehariduse ja -õppe ning kõrgharidussüsteemide vaheline üleminek, milles võetakse täielikult arvesse institutsioonilist sõltumatust ja riiklikke kvalifikatsiooniraamistikke, võimaldab õppijatel liikuda sujuvalt nende kahe vahel ilma selliste takistusteta nagu ainepunktide mittetunnustamine või ülearused kursused. See hõlbustab edasiõppimist ja võimaldab inimestel kohandada oma õpiteed vastavalt oma muutuvatele karjääripüüdlustele;
20. väga oluline on toetada üleminekut üldhariduse, kutsehariduse ja -õppe, kolmanda taseme hariduse ning täiskasvanuhariduse vahel, et parandada ebasoodsas ja haavatavas olukorras olevate rühmade juurdepääsu haridusele ja koolitusele ning aidata õpetajatel, koolitajatel ja spetsialistidel kogu nende tööelu jooksul arendada uusi oskusi ja pädevusi ning pidada sammu tehnoloogilise arenguga ning uute õpetamisviiside ja -meetoditega. Selles võib oma osa olla mikrovalifikatsioonitunnistustel;
21. õppimine peaks aitama lahendada uusi ühiskondlikke ja majanduslikke probleeme ning asjakohasel juhul hõlmama tööõppimise elemente, mis võivad aidata arendada valdkonnaüleseid pädevusi ning parandada haridus- ja koolitussüsteemide kutsenõustamist ja vastavust tööturu vajadustele, suurendades seeläbi koolilõpetajate tööalast konkurentsivõimet. Strateegilistes partnerlustes võidakse universaalse lähenemisviisi asemel võtta kasutusele tulevikku suunatud lähenemisviisi, kohandades oma meetmeid vastavalt eri õppijate, tööstusharude või piirkondade ainulaadsetele oludele;
22. haridus- ja koolitusvõimaluste kooskõlastamine ühiskondlike ja tööturu vajadustega ning (üli)õpilaste ja elukestvate õppijate erinevate vajadustega – austades samal ajal kõrgharidusasutuste sõltumatust ning riiklike kutsehariduse ja -õppe ning kõrgharidussüsteemide mitmekesisust – võib valmistada töötajaid paremini ette tulevikuprobleemideks. Kogu ühiskonda hõlmaval lähenemisviisil põhinevate meetmetega saab rakendada haridus- ja koolitusalgatusi, millega tegeleda kogukonna, konkreetse tööstusharu või ühiskonna kui terviku konkreetsete vajadustega;
23. strateegilistel partnerlustel võib olla suurem mõju, kui need suunavad ressursse valdkondadesse, kus on võimalik saavutada kõige märkimisväärsmaid tulemusi. Määrates kindlaks prioriteetsed investeerimis- või sekkumisvaldkonnad, saab strateegiliste partnerlustega tagada vahendite tõhusa ja tulemusliku eraldamise, maksimeerides nii nende mõju. Väga oluline on investeerida suutlikkuse suurendamisse, eelkõige vähem arenenud haridus-, koolitus- ja teadustaristuga valdkondades, ning tulevikku suunatud majandussektorite ja tehnoloogiaga seotud hariduse pakkumisse. Strateegilisi partnerlusi, sealhulgas avaliku ja erasektori partnerlusi, võib samuti kasutada selleks, et töötada välja taskukohased ja piisavad (üli)õpilaste ja õpipoisiõppes osalejate eluasemed ning keskkonnahoidlikud ja energiatõhusad ülikoolilinnakud;

KUTSUB LIIKMESRIIKE ÜLES, võttes nõuetekohaselt arvesse institutsioonilist sõltumatust ja akadeemilist vabadust ning vastavalt riigi oludele,

1. edendama strateegilisi partnerlusi riikidevahelisel, riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil, et parandada igat liiki hariduse ja koolituse kvaliteeti, atraktiivsust, asjakohasust ja kaasavust;
2. edendama ettevõtlikkuspädevust, loovust ja innovatsiooni hariduse ja koolituse kõigi tasandite ja liikide puhul, soodustades koostööd idufirmade ja ettevõtlusinkubaatoritega ning muid partnerlusi äriühingkonadega, sealhulgas sotsiaalset ja kaasavat ettevõtlust, ning edendades põlvkondadevahelist koostööd;

3. edendama strateegiliste partnerluste kaudu uuenduslike, õppijakesksete ja paindlike õppimisvõimaluste arendamist ja rakendamist, parandades eri liiki hariduse ja koolituse, eelkõige kutsehariduse ja -õppe ning kõrghariduse ja täiskasvanuhariduse süsteemide vahelist üleminekut ning edendades varasema (formaalse, mitteformaalse ja informaalse) õppimise ja kvalifikatsioonide tunnustamist ja valideerimist;
4. edendama strateegiliste partnerluste kasutamist selleks, et tugevdada juhendamise- ja nõustamisteenuste rolli, eelkõige selleks, et toetada õppijate liikumist erinevate haridus- ja koolitusvõimaluste ning hariduse ja koolituse ning töötamise vahel, edendades samal ajal elukestvat õpet ja karjääri arendamist;
5. edendama tööandjate ja sotsiaalpartneritega loodud strateegiliste partnerluste kaudu tööõppimise, kvaliteetse õpipoisiõppe ja muude kogemusõppe vormide võimalusi;
6. toetama ja tunnustama õpetajate, koolitajate ning haridus- ja koolitustöötajate kutsealast arengut ja liikuvust, et suurendada nende suutlikkust pakkuda või toetada kvaliteetseid, kaasavaid ja uuenduslikke õpikogemusi strateegilistes partnerlustes sidusrühmadega;
7. edendama hariduse ja koolituse ökosüsteemide integreerimist kohalikesse, piirkondlikesse, piiriülestesse ja ELi arengustrateegiatesse, edendades koostöötamist muude poliitikavaldkondadega, nagu teadusuuringud, innovatsioon, rohe- ja digiüleminek, ettevõtlus, kogukonna kaasamine ning sotsiaalne kaasatus;

KUTSUB EUROOPA KOMISJONI ÜLES tegema subsidiaarsust ja riiklike olusid nõuetekohaselt arvesse võttes järgmist:

1. edendama heade tavade ja kogemuste vahetamist hariduse ja koolituse valdkonna strateegiliste partnerluste ja riikidevahelise koostöö kavandamisel, rakendamisel ja hindamisel, kasutades selleks vastastikuse õppimise meetmeid, teadmiste jagamise platvorme ja uuringuid, milles tuuakse esile parimad tavad;
2. andma suuniseid ja tegema kindlaks rahastamisvõimalused hariduse ja koolituse valdkonna strateegiliste partnerluste ning riikidevahelise koostöö loomise ja rakendamise toetamiseks programmide „Erasmus+“ ja „Euroopa horisont“, Euroopa Sotsiaalfondi+, Euroopa Regionaalarengu Fondi ja muude asjakohaste ELi rahastamisvahendite raames ning uurima täiendavalt ja looma koostöötamist haridus- ja koolitusalgatuste ning muude ELi poliitikavaldkondade vahel, et tõhustada ELi ühismeetmete ühtlustamist;
3. jätkuvalt toetama liikmesriike ning haridus- ja koolitusasutusi nende jõupingutustes tõhustada hariduse ja koolituse valdkonna strateegilisi partnerlusi mitmesuguste poliitiliste algatuste ja meetmete, sealhulgas Euroopa ülikoolide liitude, Euroopa Õpipoisiõppe Liidu ja kutsehariduse tipptaseme keskuste kaudu, et tugevdada Euroopa konkurentsivõimet, hõlbustada rohe- ja digiüleminekut ning toetada avatud strateegilist sõltumatust hariduse ja koolituse abil;
4. toetama algatusi, mille eesmärk on edendada tulevikku suunatud sektorite ja tehnoloogiaga seotud oskuste täiendamist ja ümberõpet;
5. kaardistama täielikult olemasolevad ja kavandatavad oskuste akadeemiad, sealhulgas üksikasjad nende vormi, juhtimise, rahastamise ja sihtrühma kohta, jagama seda teavet nõukoguga ning ajakohastama seda korrapäraselt;
6. edendama veelgi strateegiliste partnerluste kaudu uuenduslike pedagoogiliste lähenemisviiside ja vahendite, sealhulgas õppijakeskse ja töökohapõhise õppe, mikrokvalifikatsioonitunnistuste ja kvaliteetsete õpipoisiõppekavade kasutamist kogu Euroopas.

LISA

Poliitiline taust

1. Euroopa Ülemkogu 27. juuni 2024. aasta järelused (EUCO 15/24).
2. Euroopa Ülemkogu 17.–18. aprilli 2024. aasta järelused (EUCO 12/24).
3. Nõukogu 13. mai 2024. aasta soovitus „Liikuvus Euroopas“ – õpirände võimalused kõigile (ELT C, C/2024/3364, 14.6.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/3364/oj>).
4. Nõukogu resolutsioon Euroopa haridusruumi kohta: perspektiiv aastaks 2025 ja pärast seda (ELT C 185, 26.5.2023, lk 35).
5. Nõukogu järelused, milles käsitletakse edasist tegevust, mille eesmärk on päriselt saavutada automaatne vastastikune tunnustamine hariduse ja koolituse puhul (ELT C 185, 26.5.2023, lk 44).
6. Nõukogu 16. juuni 2022. aasta soovitus, milles käsitletakse Euroopa lähenemisviisi elukestvat õpet ja tööalast konkurentsivõimet toetavatele mikro kvalifikatsioonitunnistustele (ELT C 243, 27.6.2022, lk 10).
7. Nõukogu järelused Euroopa strateegia kohta, mis käsitleb kõrgharidusasutuste mõjuvõimu suurendamist Euroopa tuleviku nimel (ELT C 167, 21.4.2022, lk 9).
8. Nõukogu 5. aprilli 2022. aasta soovitus, mis käsitleb võimaluste loomist tulemuslikuks Euroopa kõrghariduskoostööks (ELT C 160, 13.4.2022, lk 1).
9. Nõukogu resolutsioon, mis käsitleb uut Euroopa täiskasvanuhariduse tegevuskava 2021–2030 (ELT C 504, 14.12.2021, lk 9).
10. Nõukogu resolutsioon, mis käsitleb juhtimisstruktuuri strateegilisele raamistikule üleeuroopaliseks koostööks hariduse ja koolituse alal, et liikuda Euroopa haridusruumi loomise suunas ja kaugemale (2021–2030) (ELT C 497, 10.12.2021, lk 1).
11. Nõukogu järelused, milles käsitletakse Euroopa ülikoolide algatust „Kõrghariduse, teadusuuringute, innovatsiooni ja ühiskonna ühendamine: tee sillutamine Euroopa kõrghariduse uuele mõõtmele“ (ELT C 221, 10.6.2021, lk 14).
12. Nõukogu resolutsioon, mis käsitleb strateegilist raamistikku üleeuroopaliseks koostööks hariduse ja koolituse alal, et liikuda Euroopa haridusruumi loomise suunas ja kaugemale (2021–2030) (ELT C 66, 26.2.2021, lk 1).
13. Nõukogu 24. novembri 2020. aasta soovitus jätkusuutlikku konkurentsivõimet, sotsiaalset õiglust ja toimetulekut toetava kutsehariduse kohta (ELT C 417, 2.12.2020, lk 1).
14. Osnabrücki deklaratsioon taastumist võimaldava ja digitaalsele ning rohemajandusele õiglast üleminekut toetava kutsehariduse kohta (Osnabrück Declaration on vocational education and training as an enabler of recovery and just transitions to digital and green economies) (30. november 2020).
15. Nõukogu 26. novembri 2018. aasta soovitus kõrg- ja keskhariduskvalifikatsioonide ning välismaal läbitud õppeperioodide õpiväljundite automaatse vastastikuse tunnustamise edendamise kohta (ELT C 444, 10.12.2018, lk 1).
16. Nõukogu 15. märtsi 2018. aasta soovitus kvaliteetse ja tõhusa õpipoisiõppe Euroopa raamistiku kohta (ELT C 153, 2.5.2018, lk 1).